

VISSZHANG

Hóman Bálint parlamenti nyilatkozata: „Teljesen osztom azt a fölfogást, hogy sérelmes volna kiváló katolikus tudósokat háttérbe szorítani, de megállapítom, hogy ilyen eset egyáltalában nem fordult elő. Azt viszont, hogy az egyetemen kizárólag katolikus professzorok adjanak elő, igérni annál kevésbbé lehet, mert az egyetemet az állam tartja fenn, a katolikus eredetű alapok még a theologiai kar költségeinek is csak egy részét fedezik.“

*

„Az én elképzelésem az emberi totalitás elvéről az, hogy egyszerre látjuk meg az emberben az indulati elemeket, a gondolkozó hajlandóságot, az egyéni vonásokat és a társadalmiakat.“ (Thomas Mann budapesti nyilatkozatából.)

*

„Letesznek a koporsód mellé egy üdvözlő, — mondotta Feleký Géza Móra Ferenc temetésén — annak az újsághasábnak az üdvözlését, amelyen előtted Ady Endre sorai zengtek a régi Vildág olvasói felé.“

*

„Iztésünk tiltja, hogy ezekből az útszéli förmedvényekből, ezekből a bárdolatlan, igazságtalan, gyűlölettől tajtékzó pamfletekből, ezekből a sokszor egészen naiv és elfogult lelkesedésekből vagy sértő és trágár káromkodásokból csak egyetlen sort reprodukáljunk, mert ezeknek bárminő formában való ujranyomtatása is káros és veszélyes.“ (Kállay Miklós kritikája Ady Endre Jóslások Magyarországról c. posthumus könyvéről.)

*

A Magyarság (1932, jan. 16) vezércikkéből: „Az Eötvös-Collegium egy kis zárt szigete volt a magyarság szellemi arisztokráciájának, amely a német tudományos iskola egyoldalúságával, gyakran kasztszerű tudósi fölényével és nehézkességével szemben olyan forrásokból merítette önképzéseinek és tevékenységeinek irány- és formaeszméit, amelyek a Szajna partján fakadtak. Akkor is, mikor egész kulturéletünket elöntötte a német szellemi termékek szolgai másolásának és kritikátlan átvételének járványa, az Eötvös-kollégium falain mindvégig érződött valami a latin iskola legnemesebb szabadelvűségéből és szellemi egyensúlyának vonzó atmoszférájából. Az elhunyt Bartoniek Géza hűséges őre volt és sáfára ennek a maga által megteremtett, sajátosan magyar zamatú nyugati kulturformának, amely egy pillanatra se szakadt el annak az intézetnek és annak a léleknek ősforrásaitól, amelyek — Anatole France szavait idézzük — a római nőstényfarkas emlőjéig vezettek.“

*

„A francia irodalom szelleme távol áll sok akadémikustól“ — írja a Candide c. irodalmi hetilap (1936, 651. sz.).

*

„Sajnos, az egyetemi tanári állás elveszítette vonzó erejét. A legkitűnőbb szakemberek sem hajlandók felcserélni meglevő állásukat egy egyetemi katedráért. Így történhetik, hogy nem mindig a legalkalmasabb személyek nyerik el a katedrát. Nagy baj továbbá a megfelelő segédtan-személyzet és a tantermek hiánya. Végül talán a legmélyebb oka a hibáknak a közéletben divó protekciós rendszer.” (Vitéz Moór Gyula beszédéből.)

*

Somogyi József mondotta az Aquinoi Szent Tamás-Társaságban: „A világ térbeli végeessége mellett legfőljebb valószínűségi érveket hozhatunk föl. Az időbeli végeességnek kérdését pedig annak a kérdésnek nehézsége súlyosbítja, hogy bizonyítható-e a világ kezdete. A görög bölcselek és a kereszténység gondolkodói, köztük Szent Tamás nem tartották önmagában lehetetlennek a kezdet nélküli örök világot. Az Egyház azonban nem foglalt állást a világ kezdetének észokokkal való bizonyítása mellett. Isten számára az sem lehetetlen, hogy teremtő tevékenységével kezdet nélküli örök világot tart fenn.”

*

Pekár Gyula a Rádióélet munkatársának adott interjuban állítólag azt mondotta, hogy 2897 témája van, amikből 640-et már földolgozott.

*

Jacques Maritain, a „világhírű francia katolikus filozófus” budapesti nyilatkozatából: „A marxizmusnak rengeteg jó oldala van és egy jó katolikusnak nem szabad vakon elítélnie a marxistákat... A középkor szellemét kell visszahozni modern társadalomban, ha azt akarjuk, hogy az emberiség kikerüljön a válságból.”

*

A Nouvelles Littéraires írja: „VIII. Eduárd király nem szereti különösebben az irodalmat. Kedvenc olvasmánya a detektív-regény.”

*

Ravasz László mondotta az Akadémia ülésén: „Legyen és maradjon az Akadémia az, aminek nagy alapítója szánta és ami mindig volt százéves pályafutása alatt: az egész magyar nemzeti műveltség egybefogó és megszire tündöklő, betetőző kupolája.” (A gondolat szép, de vajjon lehet-e „egész” magyar műveltségről beszélni, ha kirekesztjük Kosztolányi Dezsőt, Babits Mihályt, Surányi Miklóst, Schöpfung Aladárt, Eckhardt Sándort, Imre Sándort, Sik Sándort, Halasy-Nagy Józsefet, stb., stb.?)

*

Halasy-Nagy József írja a Nemzeti Figyelőben (márc. 28): „A pápai enciklika nagyon sokat jelent a jövő frontok kialakulásában. Részemléket bennünket, hogy voltaképpen nem népek és nemzetek, hanem világnéze-

tek harcáról van ma szó. Kereszténység és pogányság, Isten és Sátán, Rend és Káosz készülnek a döntő ütközetre."

*

„Léda nélkül elképzelhetetlen az a poézis, ahogyan Ady költészetét ismerjük. Léda rendkívüli karakteréről, sugalló nagy kulturáltságáról, bonyolult, Ady líráját nyugtalanító egyéniségéről volna még sok mondani-valóm..." (Révész Béla nyilatkozatából, Délmagyarország, 1934 dec. 25.)

*

Szombattfalvy György írja Bibó Istvánról szóló nekrológiájában (Társadalomtudomány, 1935: 180): „A háború előtt és alatt két táborban voltak a szociológusok. Az antinacionalisták táborában a radikálisok, a másik táborban a nacionalisták, akik azonban sem a reformgondolatoknak nem mertek szemébe nézni, sem az elméleti szociológiába nem mélyedtek el. A háború után mindakét tábor zászlaja porba hullott. A nemzetköziek táborát fölfalta a vörös forradalom, s ezzel az antinacionális radikalizmus soha ki nem heverhető sebet kapott. A sárbahullott zászló magát a szociologia tudományát is évekre kompromittálta. A másik tábor is begöngyölte lobogóját s 1920-ben nem volt többé magyar szociológia, elnémult a tudomány, amely az aléltságából ébredező nemzet társadalmának magáraeszmélését, önmegfigyelését lett volna hivatva szolgálni. Ekkor állott elő Bibó István és körültekintő szervező munkával megindította folyóiratunkat: a Társadalomtudományt."

*

Brisits Frigyes írja Alszeghy Zsoltról az Életben (XXV. évf. 11. l.): „Első föladatának tartotta tisztázni a katolikus szépirodalom s kritika lényegét. Irodalomelméleti, de ugyanakkor irodalomnevelői szempontból ezt tartjuk Alszeghy szerkesztői munkássága történelmi jelentőségű tényének s beláthatatlan fontosságú érdemének. Így, csakis így sikerült neki egy katolikus esztétikai tudományosságot mint kísérő, kritikai, ellenőrző elv-szerűséget, maga mellett kitermelő és táplálni tudó, minden ízében művészi értékű szépirodalmat megteremteni."